

120 NÚMEROS, SIS ANYS DESPRÉS

Testimoni de la transició

«Valencia Semanal» fou, al País Valencià, l'únic testimoni fiable de la transició política, al llarg dels seus 120 números. Ara que EL TEMPS s'apropa al número en què aquella publicació hagué de desaparèixer, l'hem tret, de nou, al record.

Fúlvia Nicolàs

El primer número de *Valencia Semanal* eixia al carrer el 10 de desembre de 1977. Entre uns deu mil i uns dotze mil exemplars fou el primer tiratge d'aquesta revista, que, com deien les presentacions inevitables, venia a omplir un buit en el panorama informatiu valencià. 42 pàgines en blanc i negre, amb una bellíssima portada d'Artur Heras, sota el signe —encara— de l'autonomia que havia de venir. A la menxeta d'aquell primer número queda constància, per sempre més, del nom del seu primer director, **José Luis Torró**; de l'empresa editora Publicaciones Valencianas, S.A. —president: **Pedro Soler Vicent**; conseller delegat: **Ernest Sena**; director de publicacions: **Amadeu Fabregat**— i dels primers redactors i col·laboradors.

A la pàgina tres, sota l'epígraf de «Nuestras Cartas», l'empresa feia la primera presentació del producte. «Un instrument perquè els valencians

Des de «Valencia Semanal» s'exigia una «Aitana» distinta. Els anys, però, han canviat Amadeu Fabregat.

sàpiguen el que passa a la seua terra: al seu poble, al seu barri, a la seua empresa, al seu país; el que fan i pensen els seus artistes, els seus treballadors, els seus esportistes, els seus agricultors, els seus polítics. El nostre primer objectiu és informar. De tot i per a tots. I no pretenem atorgar-nos patent d'objectivitat i veracitat, com diu, o dirà, la Constitució... ens conformem amb honestat i independència. Aquestes són les nostres car-

tes (...) però amb unes normes de joc conegudes de bestreta: democràcia i autonomia per al País Valencià. Dos conceptes inseparables i que, amb fortuna, són ja o, si ho preferiu, comencen ja a ser, patrimoni de tot el poble valencià».

Era cert, allò del buit. En aquells moments, a València, tan sols hi havia tres mitjans de comunicació de periodicitat diària o setmanal —*Las Provincias*, que havia optat per fer

costat, des de posicions ultrs, al govern UCD; *Levante*, ex-diari del Movimiento, aleshores de titularitat estatal; i *Hoja del Lunes*, de l'Associació de la Premsa, dirigida aleshores pel mateix falangista que *Levante*, José Barberà Armelles— i una cartellera d'espectacles, la *Turia*, que superava aquesta funció des d'una perspectiva esquerrana, estretament relacionada amb els sectors intel·lectuals del PCE.

Per conèixer els orígens de *Valencia Semanal*, cal remuntar-se al 15 de juny de 1977, dia de les primeres eleccions generals democràtiques. El fracàs de les alternatives polítiques nacionalistes, de centre i d'esquerra, o tan sols no sucursalistes, fou aclaparador. Ernest Sena, un jove economista que treballava al *Bolsín* de València, s'havia presentat candidat en les llistes de la Unió Democràtica del País Valencià, encapçalada per Vicent Ruiz Monrabal. «Després de veure els resultats, vaig extraure'n una conclusió: difícilment podria haver-hi una política valenciana, un terreny de joc polític adient, sense mitjans de comunicació pròpiament valencians, no sucursalistes. Vaig deixar la política de partit, jo com molts d'altres, i començí a dedicar-me a treballar en el terreny dels mitjans de comunicació. Amb un grup reduït de gent, realitzàrem un projecte ambiciós a mig i llarg termini. Decidírem de començar amb un semanari, ens semblà més racional, d'acord amb les nostres possibilitats».

Acompanyaven Sena en el primer projecte **Francesc Carrasco**, ex-militant de la Unió Socialista del País Valencià, per la part d'«empresa», i el jove escriptor i periodista Amadeu Fabregat, aleshores políticament in-

«La revista —en espanyol— del País Valencià»

Una presència menys que testimonial

En un moment determinat de la segona etapa de *Valencia Semanal*, a partir del número 90, començà a aparèixer en la portada, al costat del nom de la publicació, un petit requadre a tall d'afegitó. «La revista del País Valencià», deia. Malgrat, però, la seua coratjosa presa de posició en favor dels senyals d'identitat tradicionals valencians, i d'una actitud autonomista, genèricament nacionalista, la presència de la llengua catalana a *Valencia Semanal* no fou mai altra cosa que testimonial.

Segons Ernest Sena, fundador i primer conseller-delegat de la revista, hi hagué des del principi la voluntat explícita de produir una publicació monolingüe. «Ens plantejàrem des del primer moment fer *Valencia Semanal* en castellà, íntegrament, i la norma es va mantenir, fins al número cinquanta. Vam pensar que no hi havia, al País Valencià, un mercat prou preparat per a comprar i llegir una revista en una altra llengua, un mercat que pogués abastar els 12.000 lectors per setmana que havíem previst en els càlculs inicials. I decidírem no fer una publicació bilingüe, perquè això del bilingüisme més val no creure-s'ho; tant de bo que mai no s'ho crega ningú de veritat. Al cap i a la fi, per a nosaltres, la llengua era tan sols instrumental, teníem una finalitat determinada independent de la llengua en què s'expressàs, i per a la qual el millor vehicle era —pensàvem— el castellà. A partir d'un número determinat, però, foren els mateixos lectors els que començaren a exigir l'entrada del català. En un principi, tan sols es podien publicar en català articles d'opinió, i en cas que ho demanassen els autors. Després, les coses van anar canviant una mica, però poc...».

La segona directora de *Valencia Semanal*, Pilar López, considera també que l'ús del català, aleshores, «no era prioritari». «La normalització lingüística ha anat venint després, després de la normalització institucional amb què consideràvem prioritari col·laborar», diu. Ella mateixa, filla de pares catalans, i catalanoparlant, com la major part dels membres de la redacció i dels col·laboradors habituals, assegura, també, que la utilització del català hauria estat «un problema», «ja que la majoria no sabien escriure en aquesta llengua, o s'expressaven decididament millor en castellà». □

dependent, i de caràcter nacionalista, per la part més «professional». Poc més endavant s'hi incorporaria José Luis Torró, el que havia de ser primer director de *Valencia Semanal*, en aquell moment redactor del diari *Levante*. Les primeres converses es desenvoluparen entre agost i setembre del 77, es féu un primer estudi de viabilitat econòmica i es demanà al pintor Artur Heras —ja prestigiós— la confecció d'una maqueta. Ja amb un projecte més sòlid, s'inicià la recaptació de diners. Unes 100 persones, de distints àmbits socials, la major part fora de militàncies en partits, «si bé amb una clara preocupació pel País Valencià», segons Sena, compraren accions fins a un total aproximat de dos milions de pessetes.

I al desembre del mateix any, *Valencia Semanal* era ja als quioscs. A la portada del primer número, una foto del palau de la Generalitat, «autonomia a la vista». Una autonomia que demanava l'editorial, i que analitzava, com a possibilitat, un informe en les pàgines centrals.

«Tot estava per estrenar, aleshores. I ho estrenàrem ben de gust», diu **Miquel Angel Villena**. «Malgrat totes les limitacions, intentàrem de fer un periodisme digne, professional. Tots els que no podíem anar a un altre lloc, per motius diguem-ne ideològics, ens vam concentrar a *VS*. Tot el periodisme progressista, la gent de la cultura... era, certament, el primer òrgan d'expressió de l'antifranquisme, amb una llibertat d'expressió molt gran, enmig d'aquella transició tan bèstia». I tots, tots passaren, entrevistats o opinants, per *Valencia Semanal*: des del Virgo de Visanteta, que fou reproduït com un fulletó setmanal, fins a Felipe González —«¿Cómo se siente ahora que està en la cumbre, que es secretario general del PSOE?»—, li preguntaven. «Pues... jodido», contestava— Joan Fuster, Sanchis Guarner, El Titi, Mercè Rodoreda, Susana Estrada, Sempere, Estellés, Raimon, Llach, Josep Guia, Maria Aurèlia Capmany, Gil Albert... I milers de personatges anònims, cadascun amb una història.

Ernest Sena: «Em vaig quedar esperant que tornassen a obrir-la».

Però no tot era frescor, tot i que hi havia grans dosis de crua ironia. *Valencia Semanal*, publicà, en uns anys en què la impunitat del feixisme o la dreta més dura era encara quasi absoluta, extensos reportatges d'investigació sobre les trames feixistes, la ultradreta valenciana i l'anticatalanisme amb noms i cognoms, desemmascarà fosques maniobres polítiques i intents de manipulació que, sobretot això, duien llavors a terme els dos diaris valencians.

Segons **Rosa Solbes**, que fou cap de Reportatges de *VS*, «ens tocava, d'alguna manera, fer la feina d'investigació que la policia no volia fer, pel que fa a activitats feixistes violentes, per exemple». Explicaren, des de molt a prop, el desenvolupament dels moments de màxim auge de la febre anticatalanista, quan cada manifestació era una batalla, i cada Nou d'Octubre una tragèdia, i Sanchis Guarnier rebia a sa casa, per Nadal, torrons explosius. Foren querellats, insultats, acusats de fer terrorisme informatiu i rebereu amenaces de tota mena, a banda de pintades i una bomba a la porta de la redacció, que no arribà a fer explosió.

«Passàvem por, sí, una por física. També hi havia moltes satisfaccions, perquè ens aveníem molt, i tots decidíem el que s'havia de fer, i teníem la consciència d'estar complint una mena de deure històric...», recorda **Emília Bolinches**, també redactora de *VS* des dels primers temps. Tants noms i cognoms portava, algunes setmanes, que *VS* semblava, sovint, un resum selecte de la guia telefònica de València, Castelló i Alacant. El diari *Las Provincias*, que fou analitzat, paro-

Qui ha esdevingut qui

Tots els noms

Valencia Semanal —diuen— era Amadeu Fabregat. També, sens dubte, un gran esforç col·lectiu, el treball i l'entusiasme de molta gent. I Amadeu Fabregat, aleshores encara jove-promesa, escriptor, periodista, Verdurin aficionat que rebia, cada dijous, a casa. Ara és director del Centro Regional de TVE a la «Comunidad Valenciana», i il·lustre col·laborador semanal d'El País a les pàgines —també— de «Comunidad Valenciana». Se'n parla, ja, com a futur director de la futurible Televisió Valenciana. Encara no té quaranta anys. Josep Lluís Torrò, el primer director de Valencia Semanal, és ara director, a les Palmes, del diari *Canarias-7*.

Allunyat des d'aleshores del país, no ha tornat a tenir relació professional amb els mitjans de comunicació valencians.

Pilar López, primera redactora en cap i segona directora de la revista, és avui la cap de gabinet del president de les Corts Valencianes, Antoni Garcia Miralles. Eficax i decidida, continua en el paper de dona forta. Tot un càrrec de confiança, malgrat no militar en el PSOE.

De la darrera redacció del Valencia Semanal, dues persones treballen ara al Centre Regional de TVE, a informatius. Són Emília Bolinches, que fou cap a VS de la secció d'Economia, i Rosa Solbes, que fou cap de Reportatges, i és també, actualment, corresponsal de la revista *Tiempo al País Valencià*. Un tercer, Miguel Angel Villena, responsable en la darrera etapa de VS de Laboral i Municipal, és redactor d'El País a la delegació de València. El seu càrrec immediatament anterior fou el de cap de premsa de l'anterior president del Congrés dels Diputats espanyol, Gregorio Peces Barba, nomenament que el sorprengué mentre era redactor en cap de Levante. Abans ho havia estat, successivament, de *Diario de Valencia* i *Noticias al Día*. Rafael —Rafa— Ventura Melià, cap a VS de Cultura, treballa ara en distints mitjans i col·labora regularment en Levante.

Mari Carmen Raneda, de la redacció del Valencia Semanal a Alacant, és l'actual directora de Radiocadena Española a Aragó, mentre el seu company en tasques informatives, Pere Miquel Campos, ocupa el càrrec de cap de premsa de la Presidència de la Generalitat valenciana, a València.

El corresponsal de VS a Castelló, Ernest Nabas, forma part actualment de l'executiva del PSPV-PSOE, com a responsable de Mitjans de Comunicació del partit.

diat i vilipendiat amb freqüència quasi semanal, no respongué a les provocacions. «Estan tan consolidats, que no entren en guerres, aquests», diu **Miquel Àngel Villena**. «Però nosaltres vam fer molt la punyeta, molt, i me n'alegre moltíssim».

La reacció de la dreta fou, òbviament, ferotge. Des de la ignorància més absoluta fins a l'insult, l'amenaça, l'agressió, la calúnnia... vaja, tot el repertori. I el repertori arribà fins al boicot publicitari. L'ampliació de capital que es dugué a terme no tingué els resultats previstos, i la revista caigué en una forta crisi econòmica. «No podia mantenir-se més, i no podíem consentir que tancàs. El consell d'administració ens donà, aleshores, plens poders a Carrasco i a mi per tal que salvàssem, com fos, la publicació». I fou aleshores quan el PSOE, mitjançant persones molt properes al gabinet de l'aleshores president **Josep**

Lluís Albinyana, se'n féu càrrec.

«Albinyana —comenta Ernest Sena, també— es portà com un cavaller, amb un comportament digne i generós. Mentre pogué, val a dir, mentre l'equilibri de poder a l'interior del partit l'afavoria, féu el possible per tal de fer mantenir el pacte». El pacte era el traspàs de la propietat de *Valencia Semanal* a persones vinculades amb el PSPV-PSOE, a canvi que aquestes darreres continuaren la línia independent de la revista i es fessen càrrec dels seus actius i passius. Més endavant, quan Albinyana perdé poder a l'interior del partit, les coses canviaren.

Pilar López, que ja havia estat des del principi redactora en cap, i posteriorment, quan Torrò fou nomenat director d'un diari de Castelló, directora en funcions, fou nomenada directora de la revista. Ernest Sena deixà de tenir-hi tota intervenció, amb la

Josep Vicent Rodríguez —«Rodri»—, que feia a la revista de **Coordinador de Fotografia**, a més de reporter gràfic, treballa en el gabinet de premsa de la Diputació de València.

Ja en el capítol de col·laboradors habituals de VS, Jaime Millas —que ho fou, i molt, en la primera etapa— és ara director de Radiocadena Espanola a la Comunitat Valenciana, des de les instal·lacions centrals de València. Ferran Belda Pérez, especialista en reportatges d'investigació en la segona etapa de la revista, ocupa el càrrec de redactor en cap al diari Levante, al qual entrà procedent de Las Provincias.

Javier Valenzuela, periodista de crònica negra, continua ara fent crònica negra —més negra encara— com a corresponsal volant. Ara mateix a Beirut (Líban) del diari El País. És, si més no geogràficament, el que ha arribat més lluny, després de passar per Diario de Valencia, Noticias al Dia i El País-Madrid. Idèntica trajectòria, des que col·laborà al VS, ha recorregut la periodista i fotògrafa Ana Torralva, ara reportera gràfica de luxe a El País Semanal.

Josep Vicent Marqués, professor de sociologia i escriptor, continua ara a El País Semanal amb un tipus similar d'articles d'opinió als que feia a Valencia Semanal, sobre Relacions Humanes i Sexe. Els seus llibres, aquests articles i sovintejades aparicions a la televisió, n'han fet un dels ponents i conferenciants més sol·licitats en els més diversos congressos, debats i actes públics. Col·labora habitualment, també, en EL TEMPS.

Emili Piera, pinteta rebel, és redactor del Centre Regional de Televisión Espanola a la Comunitat. Manuel Garcia, que s'ocupava de qüestions d'art i cultura, ha esdevingut prestigiós crític d'art, amb col·laboracions freqüents, com molts altres d'aquests periodistes i escriptors, a la Cartelera Turia. Pep Doménech Part era, i ho és, músic, com Josep Piera, escriptor, tots dos amb un treball que ha anat fructificant al llarg d'aquests anys. Pau Esteve continua exercint de crític cinematogràfic a EL TEMPS, mentre s'ocupa de les seues classes al departament de Crítica Literària de la Universitat de València. Anna Senent és redactora en cap de la revista La Ciutat, de l'Ajuntament de València. Jesús Sanz és redactor de Radiocadena Espanola i pertany, com Villena, a la directiva de la Unió de Periodistes del País Valencià.

Ernest Sena, que fou fundador de VS i conseller-delegat de l'empresa, Publicacions Valencianes, S.A., en la seua primera etapa, és director del departament d'estudis de la Borsa de València. Francesc Carrasco, cofundador, fou director de la Mostra de Cinema Mediterrani, càrrec que ocupa, en l'edició d'enguany del mateix festival, el que fou primer cap de fotografia de la publicació, José Luis Forteza. Coses de la vida.

Quica Sena, responsable de l'administració de Valencia Semanal, ho és ara d'EL TEMPS, i diuen que amb igual rigor i eficàcia. □

venda de les seues accions, i el primer gerent, **Francesc Carrasco**, fou substituït per **José Rodrigo**. No hi hagué, però, canvis en la redacció, ni un canvi radical en l'orientació de les informacions. Segons Pilar López, «no hi hagué pressions polítiques directes de cap mena». «Si més no, a mi, mai no em digueren el que calia posar, ni com s'havia d'orientar una informació determinada. Ara bé, si algú mantenia els contactes polítics per una altra banda, sense que jo ho sabés, ja és una altra qüestió...». **Amadeu Fabregat** continuà, amb els nous propietaris, sent el director de publicacions de Publicaciones Valencianas, S.A.

El fort suport, des de les pàgines de *Valencia Semanal*, a la figura i la tasca política del president Albinyana, s'explica, segons Pilar López, «per la necessitat que hi havia aleshores de col·laborar amb les nostres institucions d'autogovern, quan tot just es-

taven començant i calia consolidar l'autonomia i la democràcia».

A partir d'aquell moment, sense que puga parlar-se d'un punt sobtat de canvi, s'optà per insistir més en un periodisme combatiu, d'investigació. És el moment dels grans reportatges d'investigació sobre la dreta valenciana i els moviments anticatalanistes, aquells reportatges que deixarien un rastre de visites als jutjats, amb una pluja de demandes i querelles. Un d'aquells encara cueja. És el famós cas B. Pérez, nom del col·lectiu de periodistes que firmà un reportatge sobre l'extrema dreta, arran del qual foren denunciats, jutjats i condemnats, i que ara està en mans del Tribunal Suprem, recorregut.

Mentrestant, el contingut, tant el més com el menys seriós, continuava sent polèmic. Els lectors —una xifra oscil·lant entre vuit mil i tres mil exemplars, en el millor i pitjor mo-

ment respectivament— s'interessaven, es divertien o s'esborronaven amb allò que hi havia escrit.

Malgrat el suport —en solitari— que la revista prestà a Josep Lluís Albinyana, aquest no trigà massa a caure dins del propi partit. Quan fou un altre el sector del PSOE en tenir la paella del mànec, *Valencia Semanal* deixà d'interessar els seus propietaris. Sent-ne gerent **Juli Millet**, actual secretari primer de les Corts Valencian-

Pilar López: «Quasi tots s'expressaven decididament millor en castellà».

nes, la revista deixà definitivament d'aparèixer. Era el número 120, la setmana del 25 de maig a l'1 de juny de 1980. Per quin motiu tancà és una cosa que no s'ha acabat d'aclarir. Segons **Pilar López**, la directora, «les fonts d'ingressos anaren minvant, la publicitat tornà a decaure, amb una forta campanya de boicot, i no fou possible continuar-la. Potser aleshores, en el 80, el seu paper ja no era el mateix que en el 78 o el 79. Les institucions ja estaven consolidades, la transició ja era un fet».

Segons **Ernest Sena**, però, els motius pels quals els sectors socialistes predominants que en tenien la propietat van tancar *Valencia Semanal* foren uns altres. «És senzillament que ja no els interessava. Guanyar diners, sabien que no en guanyarien, i això estava clar des del principi. Però la revista continuava tenint lectors, un mercat constant, que hauria permès seguir editant-la», diu. Un alt càrrec socialista, avui conseller de la Generalitat, prometé a Sena que el tanca-ment seria provisional. «Encara l'estic esperant, i som a la tardor del 86», conclou. □